

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.065/2022/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a személyesen eljáró **Felperes1 Gyula** (Cím2 tartózkodási hely: Cím3) felperesnek – a Rohrbeck Ügyvédi Iroda (Cím6, ügyintéző: dr. Rohrbeck István ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (Cím1) alperes ellen munkabér és jutalék követelés tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 14.M.70.405/2021/23. számú ítéletével szemben a felperes által 24. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 75.000 (hetvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperest terhelő 234.400 (kétszázharmincnégyezer-négyszáz) le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2021. december 10. napján meghozott 17.M.70.405/2021/23. sorszámu ítéletével elutasította a felperes keresetét, melyben az azonnali hatályu munkavállalói felmondással kapcsolatos járandóság, továbbá jutalék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[2] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2015. február 23-tól üzletkötői munkakörben állt munkaviszonyban az alperessel, havi 230.000 forint távolléti díj ellenében. A munkaszerződés mellékletét képezte az alperesi jutalékszabályzat, amelyre tekintettel a felperes a munkaviszonya kezdetétől jutalékban részesült. A munkáltatói jogkör gyakorlója Felettes1 volt, aki a felperes kezdeményezésére megállapodást kötött 2015. július 22-én az Cég1-vel annak érdekében, hogy a kft. számlázása alapján kerüljön a jutalék kifizetésre a felperesnek.

[3] A felperes munkaköri feladata tömlők, csatlakozók, alkatrészek értékesítése volt. A felperes értékesítései alapján igényelt jutalék tekintetében az Cég1 2016. június 23-án nyújtott be utolsó alkalommal számlát az alperesnek, amely kiegyenlítésre is került.

[4] A felperes a munkaviszonya alatt az alperes működéséről kapott tájékoztatást, általános ismertetőt. A benzinkutak berendezéseit illetően nem kapott értékesítési oktatást, mivel az alperes nem ilyen berendezések értékesítésére foglalkoztatta. Az alperes jutalékszabályzata értelmében havonta az 500.000 forintot meghaladó alperesi nyereség - profithányad - esetén lehetett jutalékot fizetni az üzletkötőknek, a megfelelő heti riportok ellenében.

[5] A felperes 2017. február 27-én írásban, azonnali hatályú indokolt felmondással megszüntette a munkaviszonyát. Ezután az alperes írásban arról tájékoztatta, hogy az indokokat nem fogadta el és jogellenesnek tekinti az azonnali hatályú felmondást. A felperes részére a munkáltatói igazolásokat közös megegyezésre hivatkozással állította ki.

[6] Az elsőfokú bíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 78.§ (1) és (3) bekezdése alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes által kibocsátott azonnali hatályú felmondás jogszerű-e. Kifejtette, amennyiben a munkavállaló azonnali hatályú felmondását a munkáltató nem fogadja el, abban az esetben az ahhoz kapcsolódó igények érvényesítése iránt a munkavállalónak kell keresetet indítania és a munkaügyi perben a munkavállalót terheli az azonnali hatályú felmondás indokolásában foglaltak bizonyítása. A bizonyítás kellően konkrét tények alapján történhet, amely során a bíróság vizsgálja a kötelezettségszegésre alapított felmondás esetén az objektív és szubjektív feltételeket, illetve azt, hogy a másik fél magatartása a munkaviszony további fenntartását lehetetlenné tette-e.

[7] Azon felmondási indokkal kapcsolatban, hogy a felperes számára jelentősebb árbevétel elérésére alkalmas üzemanyagtechnológiai szolgáltatások további értékesítését a munkáltató 2017. január 20-án megtiltotta, az elsőfokú bíróság irányadónak tekintette Tanú1 tanúvallomását, aki a felmondást megelőző időszakban a felperes közvetlen felettese volt. A tanú vallomása alapján megállapította, hogy az alperesnek nagy olajtársaságokkal (Cég2, Cég5, Cég6) voltak feladatai, így a további nagyobb projektek megvalósítására nem volt kapacitása. Ezért nem volt feladat és elvárás a felperes részére, hogy benzinkutakat keressen fel értékesítés céljából. Az alperesnek kifejezetten az akkor kialakítandó ipari berendezések osztályának erősítése volt a célja az üzletkötők alkalmazásával, ennek keretében szervíz- és építési munkálatok elvégzése, fejlesztése. Ebből következően a felperes foglalkoztatására

tömlők, csatlakozók, berendezések, ipari létesítmények, üzemanyagtározó telepek, illetve alkatrészek forgalmazása céljából került sor. A felperes ennek ellenére üzemanyagtechnológiai szolgáltatások értékesítését próbálta meg benzinkutaknál, amit az alperes egyértelműen megtiltott részére 2017. január 20-án, de azt megelőzően már többször felszólította, hogy a munkakörébe tartozó feladatokat végezze.

[8] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes rendszeresen elfelejtette a kötelező heti jelentések leadását, továbbá a munkaköréhez tartozó termékek értékesítését elhanyagolta és jelentős benzinköltséget is generált. Az üzemanyagtechnológiával kapcsolatos felmondási indok a tanú vallomása alapján nem volt megalapozott.

[9] Azt az indokot, hogy az alperes autómosó berendezésekre vonatkozó oktatásban nem részesítette a felperest, aki ennek következtében az ajánlatkészítéshez szükséges információknak nem volt birtokában, szintén nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság. Azt állapította meg, hogy az autómosó berendezések értékesítése sem tartozott a felperes munkaköri feladatai közé, ebből következően az ezzel összefüggő oktatás hiánya sem képezhette azonnali hatályú felmondás alapos indokát.

[10] Az elveszített üzleti lehetőségekkel és az ügyféligenyekre történő nem megfelelő reagálással kapcsolatban, az elsőfokú bíróság figyelembe vette Tanú2 területi képviselő, Projekt menedzser1 projektmenedzser, Tanú3 az értékesítőket támogató személy, továbbá Tanú1 közvetlen felettes vallomását és Felettes1 törvényes képviselő nyilatkozatát. Ez alapján azt állapította meg, hogy a felperesnek területi képviselőként az volt a feladata, hogy tömlőket, csatlakozókat, szivattyúkat, átfolyásmérőket értékesítsen. Ez volt a munkáltatónál a preferált irány és erre egyértelmű utasítást kapott az alperestől. Ebből következően általa elveszített tekintett üzleti lehetőségek nem mutattak összefüggést a munkaköri kötelezettségeivel, így ez sem alapozhatta meg az azonnali hatályú felmondást.

[11] Az elsőfokú bíróság a személygépkocsi állapotával kapcsolatban sem találta alaposnak az azonnali hatályú felmondásban foglaltakat. Figyelembe vette Felettes1 törvényes képviselő nyilatkozatát, aki előadta, hogy a felperesnek három, a cég tulajdonában lévő autót is biztosítottak, amelyeket leamortizált. A munkáltató által biztosított gépjárművek javításra szorultak, de működőképesek voltak. A felperes az azonnali hatályú felmondását is a munkáltatói gépjárművel vitte az alperes székhelyére. A felperes által megjelölt egyéb eseményeket (Tanú1 utasítása kulcs átadására, illetve betegállomány alatt üzenetek küldése) nem találta bizonyítottanak, illetve ezek az események többlettényállítás hiányában nem valósították meg a felperes emberi méltóságának megsértését.

[12] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az azonnali hatályú felmondásra alapított egy havi távolléti díj tekintetében, az Mt. 78. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek bizonyítottsága hiányában elutasította a felperes keresetét.

[13] A jutalékigénnyel összefüggésben Felettes1 nyilatkozatára hivatkozva megállapította, hogy a felperes a munkaviszonya kezdetétől jogosult volt jutalékokra és azt az Cég1 és az alperes között létrejött megbízási szerződésben foglalt feltételek szerint érvényesíthette, figyelemmel az alperesi jutalékszabályzatra is. A megbízási szerződés 2.1. pontja egyértelműen rögzítette, hogy kizárólag dokumentáltan realizált ügyletekből származó bevétel képezheti jutalék alapját, amely igazodik a megbízó, azaz az alperes tevékenységéhez, és amelyet az ügyfél is teljesítési szándékkal visszaigazolt. Felétel volt továbbá, hogy a ténylegesen megvalósult ügyletek során kifizetett összegek után fizethető jutalék 500.000 forint alperesi nyereség felett.

[14] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a felperes az elsőfokú eljárás folyamán módosította a keresetét és jutalékigényét az Cég4 Kft. és a Cég3-vel kötött ügyletek alapján kívánta érvényesíteni. Projekt menedzser1 projektvezető tanúvallomása alapján megállapította, hogy a tanú a felperessel az Cég4 Kft.-nél egy olyan benzinkútnál járt, amelynél olyan rosszak voltak a műszaki körülmények, hogy nem volt lehetőség a kivitelezés megvalósítására. Az építési engedély csak később, 2019. december 4-én vált véglegessé. A Cég3-vel megkötött ügylet tekintetében figyelembe vette, hogy az alperes perbeli nyilatkozata szerint nem jött létre a felperes jutalékát megalapozó szerződés a céggel, ugyanakkor a felperes ezzel kapcsolatban heti jelentéseket sem adott le. Az elsőfokú bíróság relevánsnak találta a keresetben megjelölt 2017. január 1-je és 2017. február 21. közötti időszakot, figyelembe vette továbbá a bírósági megkeresésre adott, a Megyei Kormányhivatallól származó nyilatkozatot is, mely szerint az alperes a Cég3-vel összefüggésben kútoszlopceszerére, javítás utáni üzembevételt 2017. január 25-én jelentett be.

[15] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok között értékelte továbbá a felperes által becsatolt e-mailt, amelyet Projekt menedzser1 projektvezető írt a Cég7-nek 2017. február 14-én és abban utalt a „kereskedő kollégával” történő egyeztetésre azzal, hogy a megbeszélés nem egyedi színű kútoszlopra vonatkozott.

[16] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a jutalékokra vonatkozó keresetet megalapozó tényeket ennek részeként a jogosultsági feltételek fennállását és az összecszerűséget a felperesnek kellett bizonyítania, a Cég3 és az Cég4 Kft. vonatkozásában is. A becsatolt levelezés azt támasztotta alá, hogy a felperes egy alapszínű kútoszlop egyeztetésében vett részt. Heti riportok nem álltak rendelkezésre és önmagában az e-mail nem támasztott alá olyan felperesi közreműködést, ami jutalék kifizetését megalapozza. Az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, hogy a perben becsatolt iratok alapján megállapítható volt, hogy két cég, a Cég3 Cég3., illetőleg a Cég7 két külön gazdasági társaság. A felperes tehát nem bizonyította, hogy a Cég3 vonatkozásában jutalékigénye keletkezett. Az elsőfokú bíróság az Cég4 Kft.-vel kapcsolatos igényt amiatt sem találta bizonyítottnak, mivel a rendelkezésre álló építési engedély 2019. december 4-re vonatkozott, vagyis abból az alperes a felperes munkaviszonyának időtartama alatt nem realizálhatott felperesi jutalékokat megalapozó nyereséget.

A felperes fellebbezése

[17] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát és az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság iratellenes és ellentmondásos megállapításokat tett, emiatt szükséges a bizonyítási eljárás kiegészítése, új, tisztességes és pártatlan eljárás lefolytatása másik bírói tanács kijelölésével. A felperes harmadlagosan pervesztessége esetére az alperes javára megítélt perköltség jelentős mérséklését, illetve havi 15.000 forintos részletfizetés engedélyezését kérte.

[18] Fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy a keresetét megalapozó tényeket aggálytalanul bizonyította. A felmondáshoz a munkáltató felróható magatartása vezetett, mivel ellehetetlenítették a munkavégzését, a jogos járandóságok kifizetését rosszhiszeműen nem teljesítették, az üzleti lehetőségek nagyságrendje több tízmillió forint volt, amelyeket elvesztett felkérések követtek. Az erre alapított követelése jogszerű és a jogsértéshez képest méltányos.

[19] Az alperes rosszhiszeműen letagadta, majd a per folyamán később elismerte a megbízási szerződés létrejöttét az Cég1-vel. Ez alapján a felperes által akvizált ügyfelek és a hozzájuk köthető üzleti tranzakciók után jutalékra volt jogosult, amelytől az alperes destruktív magatartása miatt részben elesett. A munkaviszony létesítésének indoka éppen az a vállalás volt, hogy az ügyfél-akvizíciót megvalósítja. Ezt támasztotta alá a színlelt megbízási szerződés is az alperes és az Cég1 között. Ennek 1.2. pontja értelmében a szerződések megkötése, a munkafázisok megvalósítása, ajánlati kondíciók, beszerzés, kiszállítás, kivitelezés az alperes vezetőjének jogkörébe tartozott.

[20] Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vette figyelembe Tanú3 tanúvallomását, nem értékelte, hogy a felperesi munkakörre vonatkozó álláshirdetés, milyen ajánlatot tartalmazott, milyen munkaköri feladatokat rögzített. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban egyéb peranyagot sem értékelte, ezért tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a munkavégzésre való felkérésnek nem volt része a benzinkút technikai értékesítés. A felperes az alperes tiltását követően is igyekezett ezen a területen képzés nélkül tevékenykedni. Amennyiben az elsőfokú bíróság ellentmondásosnak találta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezek feloldására törekednie kellett volna, illetőleg indokolnia kellett volna az ítéletében, hogy az egyes bizonyítékokat miért fogadta el, illetve miért nem találta azokat releváns bizonyítéknak.

[21] A felperes hivatkozott a feleket terhelő együttműködési kötelezettségekre, az elvárható magatartásra, továbbá arra, hogy a munkavállaló és a munkáltató nem okozhatnak

kárt egymásnak. Ennek ellenére az alperes megszegte az Cég1-vel között megbízási szerződés 1.5. pontját, mivel a munkaszervezésben passzív volt, vagyis a felperes által akvirált teljesítéseket nem segítette elő.

[22] Rosszhiszemű hivatkozás volt a perben, hogy az Cég1 a keresetben érvényesített jutalékkal kapcsolatban nem nyújtott be számlát. Ennek a megbízási szerződés szempontjából nincs jelentősége, mivel a felperes jelen perben kívánta a jutalékkal kapcsolatos igényét érvényesíteni.

[23] Az elsőfokon eljáró bíró a perköltségre vonatkozó tájékoztatásában már prejudikálta a perre vonatkozó érdemi döntését, amiben azonban nem merítette ki a kereseti kérelemben foglaltakat. A bizonyítás eredményét az alperesre kedvezően szelektálta és értékelte, összekeverve a Cég3-t és a Cég7-t. Az ítélet indokolásában egy megfelelően kitöltött heti riportot hiányolt, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos bizonyításról nem tett említést és megkerülte a bizonyítási teherre vonatkozó kioktatási kötelezettséget is. A felperessel szemben személyeskedő módon járt el, az alperesi képviselővel viszont bizalmasan kommunikált, eljárása tehát nem volt pártatlan. Az adatokat az alperesi tényállításoknak megfelelően fogadta el, abban az esetben is, amennyiben azt az objektív tények cáfolták, pl. a gépjárművel kapcsolatban. A felperessel szemben „megtorlást alkalmazott”, mellőzte a tárgyalás berekesztésére vonatkozó felhívást, a perbeli jogokról nem adott tájékoztatást. Az iratok megküldéséről nem gondoskodott, hiszen a felperes elektronikus kézbesítés útján tartotta a kapcsolatot a bírósággal, ennek ellenére postai kézbesítés is történt. A bíróság ezen kívül „cinikusan” jegyezte meg a tárgyaláson az alperesi ellenkérelem kapcsán, hogy azt ismételten kézbesíti a felperesnek, holott korábban az irat szabályszerű kézbesítésére nem került sor. Az elsőfokú bíróság valószínűleg fogadta el az alperes azon állításait is, amelyek utóbb valótlannak bizonyultak, ezek között azt, hogy a beadványait közvetlenül is megküldte a felperesnek. Az idézéseket nem minden esetben küldte meg. Tanú2, Felettes1, Tanú1 tanúk meghallgatásáról pedig előzetesen nem értesítette. Ezek az eljárási hibák a fellebbezési eljárásban nem orvosolhatók, ezért megalapozzák az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[24] Harmadlagos kérelmében a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását anyagi helyzetére hivatkozva kérte. Előadta továbbá, hogy az alperesi jogi képviselő rendszeres felkészületlensége, rosszhiszemű pervitele, eljárást elhúzó magatartása nem indokolta ilyen jelentős perköltség megállapítását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[25] Fellebbezési ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

[26] Kifejtette, hogy a fellebbezéssel ellentétben az évek óta tartó hosszadalmas munkaügyi perben a felperes nem bizonyította az azonnali hatályú felmondása jogszerűségét és a jutalékra való igényét sem.

[27] A felperes több tárgyalást is elmulasztott, amelyeken az alperes jogi képviselője, továbbá törvényes képviselője felkészülten megjelentek. Ezen kívül a felperes a bírósági felhívásban megadott határidőket is többször elmulasztotta, mindezzel hozzájárult az eljárás elhúzódásához. Éveken keresztül nem tett semmit annak érdekében, hogy a per befejeződjön. Többször került sor szünetelésre, a felperes számos alkalommal módosította a keresetét az elsőfokú eljárás során, nem reagált megfelelően a bírósági felhívásokra, mindezzel saját magát fosztotta meg a jogérvényesítéstől.

[28] A felperes nem bizonyította az azonnali hatályú felmondásban meghatározott indokok megalapozott voltát és a jutalékkal kapcsolatos igényét sem. Mindezek alapján tévesen állította a fellebbezésében ennek az ellenkezőjét. A megbízási szerződésből és az üzletkötői szabályzatból kizárólag azokra a rendelkezésekre hivatkozott, amely alapján véleménye szerint megillette a jutalék. Ugyanakkor a megbízottnak, vagyis jelen esetben a felperesnek számos kötelezettségnek kellett volna eleget tennie ahhoz, hogy a jutaléket megkaphassa, így a heti jelentések és a számla kiállításával kapcsolatos kötelezettségnek is.

[29] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette valamennyi tanú vallomását. Tanú3 tanúvallomását is értékelte, aki elfogultsága ellenére közölt értékelhető információkat a bírósággal.

[30] Az Cég1-vel kötött megbízási szerződést a felperes kezdeményezte a családi helyzetére hivatkozva. A számlázási kötelezettségre maga a megbízási szerződés tartalmazott rendelkezéseket, azonban az Cég1 2016. június 23-a után nem nyújtott be számlát jutalékigényre. A felperes mindezek ellenére jutalék igényt érvényesített a perben.

[31] A felperes alaptalanul állította azt is, hogy a keresetet nem bírálta el a bíróság, mivel a legutoljára fenntartott kereseti kérelméről teljes körűen rendelkezett. Az eljárás során nem történt jogsértés a felperes terhére, ezzel szemben a felperes sorozatosan visszaél a perbeli jogaival, ami hozzájárult az eljárás elhúzódásához. Az elsőfokon eljáró tanács elfogultsága sem volt megállapítható a felperes többszöri elfogultsági kifogása ellenére. A bíróság többször adott lehetőséget a felperesnek nyilatkozatai megtételére annak ellenére, hogy az ítélethozatalra már lehetőség lett volna és a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének is eleget tett. A felperes volt az, aki az eljárási jogait nem megfelelően gyakorolta, szabályszerű idézésre nem jelent meg tárgyalásokon. Azt állította a fellebbezésében, hogy az alperes nem küldte meg közvetlenül a beadványokat, holott ezt feladóvevénnyel is igazolta. Ellentmondásos volt a fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet megváltoztatása, illetve hatályon kívül helyezése tekintetében. Kifejtette továbbá, hogy az

alperes képviselőjében a tárgyalásokon felkészülten vett részt, az írásbeli beadványait alaposan kimunkálta.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[32] A felperes fellebbezése nem alapos.

[33] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást a bizonyítékok helyes értékelésével állapította meg és a releváns jogszabályok alkalmazásával érdemben megalapozott döntést hozott.

[34] Az Mt. 64. § (2) bekezdése szerint a jogviszony megszüntetésére irányuló nyilatkozat indokolásának valóságát és okszerűségét, azaz jogszerűségét a nyilatkozattevő bizonyítja. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság amikor az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontjára alapított azonnali hatályú munkavállalói felmondással összefüggő kereset tekintetében a felperes bizonyítási kötelezettségére figyelemmel hozta meg az érdemi döntését. Az elsőfokú bíróság több alkalommal is eleget tett e körben a Pp. 3.§ (3) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettségének (2018. június 12-i tárgyalás, 2019. január 24-i tárgyalás, 2020. szeptember 4-i tárgyalás). Ennek során világosan felhívta a felperes figyelmét arra, hogy az azonnali hatályú felmondás indokai bizonyítottságának hiánya a terhére esik.

[35] Az ítéltábla nagyobb részben egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével az azonnali hatályú felmondás egyes indokainak értékelése körében.

[36] Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal ellentétben nem lehetett megállapítani, hogy a felperes munkaköri feladatának ellátását kizárólag az ipari felszerelések, csatlakozók, tömlők, szivattyúk és szűrők értékesítése képezte. Erre vonatkozó feladat meghatározást a felperes munkaszerződése és a jutalékszabályzat, illetve a jutalék kifizetésére vonatkozó megállapodás sem tartalmazott. Ezzel szemben a felperes által csatolt álláshirdetés adatai és Tanú3 tanúvallomása is azt támasztotta alá, hogy az általa támogatott értékesítők, köztük a felperes munkakörébe nem kizárólag az alkatrészek értékesítése tartozott, függetlenül attól, hogy az alperes a kisebb, speciális alkatrészek értékesítését preferálta a nagyobb beruházásokkal, projektekkel szemben.

[37] A felperes munkaköréhez tehát nem csak a speciális alkatrészek értékesítése tartozott. Ez a tény azonban érdemben nem befolyásolta a felperes azonnali hatályú felmondásának értékelését az alábbiak szerint. Nem vitatott peradat, hogy több szóbeli figyelmeztetést követően az üzemanyag-technológiai szolgáltatások értékesítését az alperes

2017. január 20-án megtiltotta a felperes részére. Az alperesnek, mint munkáltatónak a munkaszervezés körében erre jogszerűen volt lehetősége. Az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a munkavállaló a munkáját a munkáltató előírásai, utasításai szerint köteles végezni, utasítás megtagadására kizárólag az Mt. 54. § (1), (2) bekezdésében meghatározott esetekben van lehetőség. A munkaviszony alapvető eleme az Mt. 8.§ (1) bekezdésére is figyelemmel, a munkáltató érdekében történő munkavégzés. Az alperesnek tehát jogszerűen volt lehetősége a felperes tevékenységi körét, az általa értékesítendő termékeket meghatározni, ennek körében a korábbi döntésétől eltérni. A munkáltató döntését a felperes nem bírálhatta felül. Az értékesítendő termékek körének megváltoztatása mindezek alapján nem minősült a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő munkáltatói magatartásnak, még abban az esetben sem, amennyiben a felperes ezektől remélt nagyobb jutalékot.

[38] Az autómosó berendezésekkel kapcsolatos oktatásra történő ítéleti érveléssel egyetértett a másodfokú bíróság azzal a pontosítással, hogy függetlenül az értékesítendő termékek körétől nyilvánvaló volt a felperes számára is, hogy ilyen jellegű eredményeket és értékesítést az alperes nem várt el tőle. Ebből következően ebben a tárgykörben az alperes oktatás megtartására sem volt köteles, még abban az esetben sem, amennyiben a felperes ebből a tevékenységből is jelentősebb értékesítési eredményeket várt.

[39] Az elveszített üzleti lehetőségekkel kapcsolatos vagyoni hátrány és a munkáltató nem megfelelő együttműködése, reagálása, szintén nem képezhetette alapos indokát az azonnali hatályú felmondásnak. Az a körülmény, hogy a felperes kezdeményezte bizonyos ügyletek megkötését, amelyek nem jöttek létre, nem minősült olyan magatartásnak, amely a jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi. A munkáltató a működése során ugyanis elsősorban a saját gazdasági érdekeinek megfelelően hoz döntéseket. Ebből következően az a tény, hogy az alperes nehezen kivitelezhetőnek találta a felperes által szervezett ügyletet, illetve nem a felperes által preferált értékesítéseket helyezte előtérbe, nem alapozta meg a jogviszony azonnali hatállyal történő megszüntetését.

[40] A másodfokú bíróság – egyezően az elsőfokú bíróság érvelésével – a személygépkocsi állapotával összefüggő indokolást sem találta az azonnali hatályú felmondást megalapozó jogszerű indoknak. A felperes nem bizonyította, hogy működésképtelen vagy az egészségi állapotára, életére veszélyes gépjármű lett számára biztosítva. Az a tény, hogy a rendszeresen használt gépkocsik javításra szorultak, önmagában, egyéb tények bizonyítottsága hiányában nem alapozta meg a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő munkáltatói magatartást. A felperes által hivatkozott egyéb esetek; a kulcs elvitele, illetve betegség időtartama alatti munkáltató egyeztetés szintén nem valósítottak meg egyéb törvényi tényállási elem hiányában olyan munkáltatói magatartást, amely azonnali hatályú felmondást megalapozhat.

[41] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyes jogkövetkeztetése szerint a felperes nem bizonyította az azonnali hatályú felmondása jogszerűségét, ezért az erre alapított kereseti kérelem elutasításának volt helye.

[42] A jutalék megfizetését illetően a felperes nem tett kellően részletes, alapos és konkrét tényállítást azzal kapcsolatban, hogy pontosan mikor, milyen tartalommal megkötött ügylet alapján, milyen összegű jutalék megfizetését igényli az alperestől. A bizonyítási teher szabályaira, a bizonyítandó tényekre és körülményekre vonatkozóan az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségének eleget téve, több alkalommal részletesen tájékoztatta a jogi képviselő nélkül eljáró felperest a bizonyítási kötelezettségről (2018. június 12-i tárgyalás 3. ssz. jegyzőkönyv, 2019. január 24-i tárgyalás 14. ssz. jegyzőkönyv). A felperes a kereseti kérelmét többször is változtatta, azonban az általa relevánsnak tartott ügyletek konkrét feltételeire, az abból származó felperesi nyereségre, az az alapján kalkulálható jutalékösszegeire nem tett konkrét tényállítást és a tényállítással összefüggő bizonyítási indítványt.

[43] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat, így a hatóságok megkeresésre adott válaszát, továbbá a felperes által hivatkozott e-mail üzenetet megfelelően értelmezte, mivel önmagában ezek a dokumentumok nem voltak alkalmasak a jutalékszabályzat, illetve az Cég1 és az alperes között létrejött megbízási szerződés alapján a jutalékra vonatkozó igény jogalapja és összege megállapítására. A kereseti kérelem elbírálása szempontjából nem a számlázási, illetőleg a jelentési kötelezettség megszegésének volt jelentősége, hanem annak, hogy a felperes által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alapján a konkrét ügyletek megkötésének időpontja, az abból realizált alperesi nyereség, annak időtartama, tehát a felperesi jutalékot megalapozó alapvető tények nem voltak bizonyítottak.

[44] Alapvető jelentősége volt az ügyben tehát annak, hogy az azonnali hatályú felmondás jogszerűsége, továbbá a jutalék igény megalapozott volta tekintetében a Pp. 164. §-a alapján a felperes terhére esett a keresetben foglalt állításai bizonyítása. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen értékelte a bizonyítékokat és vont le azt a következtetést, hogy a felperes a többször módosított keresetében foglalt állításait nem bizonyította.

[45] Az eljárás pártatlan lefolytatásához fűződő érdek megsértése nem volt megállapítható, figyelemmel arra, hogy a felperes elfogultsági kifogását az elsőfokú bíróság az arra előírt módon érdemben elbírálta. A perben elsőfokon eljáró tanács elnöke nyilatkozott arról, hogy nem érzi magát elfogultnak. A perben rendelkezésre álló tárgyalási jegyzőkönyvek alapján nem lehetett megállapítani a felperes perbeli jogainak csorbítását, jogai gyakorlását eredményező, azt korlátozó tárgyalásvezetést, illetőleg bírói intézkedést. Az elsőfokú bíróság több alkalommal is részletes tájékoztatást adott a felperesnek a bizonyítási kérdésekről, lehetőséget adva a kereseti állítások igazolására.

[46] A felperes alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet nem merítette ki. A felperes számos alkalommal, rendszeresen módosította, változtatta keresetét, a bíróság felhívásainak ezzel összefüggésben több alkalommal csak késedelmesen tett eleget. A tanácsváltást követően a 2020. szeptember 4-én tartott tárgyaláson (4. ssz. jegyzőkönyv) a tanács elnöke egyértelmű és világos kérdésére a felperes úgy nyilatkozott, a keresetét akként tartja fenn, hogy az azonnali hatályú felmondása

jogszerűségére tekintettel a harminc napos felmondási időre 230.000 forint megfizetését kéri, továbbá jutalék címén az általa közvetített és létrejött ügyletek alapján 2.700.000 forint megfizetésére kéri kötelezni az alperest, a többi keresetétől eláll és perköltség igényt nem érvényesít. A felperes a tárgyalás berekesztéséig ezt követően már nem módosította a keresetét, az elsőfokú bíróság az ekként módosított keresetet érdemben bírálta el az ítéletével.

[47] A másodfokú bíróság csupán utal arra, hogy nem lehetett megállapítani semmilyen, a fellebbezésben konkrétan meg sem határozott „megtorlást” az elsőfokú bíróság részéről a felperessel szemben. A felperes a tárgyalás berekesztését megelőző tárgyaláson nem vett részt, számos tárgyalást elmulasztott, volt olyan tárgyalás, amely kapcsán még indokát sem adta a tárgyalásról történő távolmaradásának. Ezért alappal nem hivatkozhatott arra, hogy nem volt tudomása a tárgyalás berekesztéséről. A felperes előzetesen nem kapott tájékoztatást a tanúk, Tanú2, Felettes1 és Tanú1 meghallgatásáról, a tárgyaláson pedig nem vett részt. A tanúk meghallgatásáról felvett tárgyalási jegyzőkönyvet azonban kézhez vette, azt követően észrevételeket is előterjesztett, de nem volt indítványa a tanúk ismételt meghallgatására, vagy egyéb eljárási cselekményre vonatkozóan.

[48] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának és a Pp. 221.§-ának megfelelően számba vette és valamennyi bizonyíték értékelését indokolta a döntésében. Az a tény, hogy a felperes számára kedvezőtlen döntést hozott, még nem jelenti, hogy a bizonyítékokat szelektíven, az objektív tényekkel ellentétesen értékelte és mindez elfogultság megállapítását sem alapozza meg, figyelemmel annak külön eljárásban történt elbírálására is.

[49] Mindezek alapján az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését teszi indokolttá.

[50] A másodfokú bíróság a perköltségre irányuló fellebbezést sem találta alaposnak. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (2) bekezdése értelmében a megbízási díj alapján igényelt perköltség mérséklésére a perrel összefüggő képviseleti tevékenység munka és időigényessége és az ügy bonyolultsága alapján van lehetőség.

[51] A fentiekből következően a pervesztes fél anyagi helyzete nem lehet indoka a pernyertes fél perköltsége mérséklésének. A felperes fellebbezésében hivatkozott egyéb indokokat pedig azért nem találta alaposnak a másodfokú bíróság, mert a per elhúzódása összefüggött a felperes magatartásával, aki számos tárgyalást elmulasztott, a keresetét is többször módosította. Az alperes képviselője a tárgyalásokon megjelent, írásbeli beadványokat terjesztett elő, amelyekben részletesen kitért a felperes keresetében hivatkozottakra. A keletkezett ügyvédi költségeket az alperes által kifizetett számlával is igazolta. A részletfizetés engedélyezésére a másodfokú bíróság azért nem látott lehetőséget, mert a felperes nem igazolta a kérelmét megalapozó vagyoni-jövedelmi viszonyait.

[52] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[53] A felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért köteles a Pp. 78. § és 80. §-a értelmében a pernyertes alperes másodfokú perköltségének a megtérítésére. Az alperes a fellebbezési eljárásra vonatkozóan 50.000 + 75.000 forintban határozta meg a költségigényét, amely nem minősült eltúlzottnak, arányban állt a kifejtett képviselői tevékenységgel, ezért a másodfokú bíróság ennek megfelelően határozta meg a másodfokú perköltség összegét az IM rendelet 2.§ (1) bekezdésére figyelemmel.

[54] A felperes munkavállalói költségkedvezményben részesült, melyre tekintettel a fellebbezési illetéket az állam viseli a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26) IM. rendelet 13. §- a és 14. §-a értelmében.

[55] A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján.

Budapest, 2022. június 21.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró